Duitsland is van nu (2)

Duitslandbeeld onder Nederlandse jongeren

Achtergrond - 17 juli 2002

Duitslandbeeld

De belangrijkste conclusie van de studenten is toch wel, dat het clichébeeld van Duitsland helemaal niet meer aan de orde is. De makers van 'Cine*mania' vinden het raar, dat er mensen zijn die nog steeds aan de Tweede Wereldoorlog of aan *Bratwurst* denken, wanneer je het over Duitsland hebt. "De Duitsers lijken veel meer op ons, dan we zelf doorhebben", meent Rob. Hij vindt het vooral vreemd dat mensen van de jongere generatie, die toch alleen maar het moderne Duitsland hebben meegemaakt, soms zo'n oubollig beeld van Duitsland hebben. "Op veel terreinen lopen de Duitsers zelfs voor op ons, wat wil je ook, het land is tien keer zo groot als Nederland". Volgens de jongens van 'Cine*mania' leven de clichees vooral onder het 'gewone' volk. Als je even nadenkt, weet je wel dat dat beeld van Duitsland reeds lange tijd achterhaald is. Ook de zogenaamde 'moffenmoppen' zijn volgens hen allang niet meer van deze tijd.

De meesten van de ondervraagde websitebouwers zijn al wel één of meerdere keren in Duitsland geweest. Opvallend genoeg hebben diegenen die vaak in Duitsland geweest zijn ook een positief beeld van het land. Zo vindt Koop de Duitse taal mooi, en is hij bovendien gecharmeerd van het Zuid-Duitse landschap met zijn bergen, heuvels en mooie natuur. De mensen in Duitsland typeren de studenten als "net als wij, misschien een beetje meer van die 'groen-links-types'." Met hun typering zijn ze echter ook voorzichtig, want "natuurlijk kun je je beeld van Duitsers niet baseren op die paar Duitsers die je ontmoet hebt."

Vooral de stad Berlijn heeft een grote aantrekkingskracht. Een aantal studenten is er al wel eens geweest, de overige zijn zeker van plan de stad binnenkort te bezoeken. "Voor het nieuwste op het gebied van kunst en muziek moet je op dit moment in Berlijn zijn", menen ze.

Verleden

Het Duitse verleden speelt volgens de winnaars van Think Quest een grote rol bij de beeldvorming. De Duitse geschiedenis omvat echter veel meer dan de oorlog, denk alleen maar aan het belang van de Duitse wetenschap en de Duitse literatuur binnen Europa. En de verschillende staatsvormen die het land heeft gekend. Toch wordt nog steeds door sommige mensen de nadruk gelegd op het oorlogsverleden. Peter vergelijkt het met een land als Frankrijk: "Die hebben ook heel wat oorlogen gevoerd, maar nu rukt daar ook het *Front National* op. In Duitsland krijgen zulke partijen geen kans, omdat het te veel herinnert aan het Nazi-verleden. In Frankrijk wordt die link minder snel gelegd en kunnen ze hun gang gaan, dat is toch wel vreemd."

Duitslandkennis

Als ik hen vraag naar hetgeen zich momenteel in Duitsland afspeelt, moeten ze toch wel even nadenken. Na een poosje weten ze te vertellen dat er op dit moment grote werkloosheid heerst. Ook het drama in Erfurt, waar een scholier naar Amerikaans voorbeeld in het wilde weg op zijn leraren begon te schieten, is hen van het nieuws bijgebleven. Tevens wordt de opkomst van extreem-rechts in Duitsland genoemd. Dat de Oost-West integratie een groot probleem is, weten ze ook. De studenten hebben het idee, dat kanselier Schröder erg goed is geweest voor het zelfvertrouwen van de Duitsers. Dit heeft waarschijnlijk ook te maken met het feit, dat door zijn komst een einde kwam aan het 'tijdperk Kohl'. Omdat Duitsland nu door een linkse coalitie wordt geregeerd, vinden ze het land vooruitstrevend. Tevens heerst onder de teamleden het idee, dat de politiek in Duitsland erg saai is, en dat de debatten in de *Bundestag* allemaal erg beleefd en correct verlopen. Toen ik hen vertelde, dat in de politieke campagnes volop met modder wordt gegooid, waren ze behoorlijk verbaasd. Peter heeft destijds de discussie over het *Holocaust-Mahnmal* goed gevolgd en zich in de materie verdiept. Hij vraagt zich af, wanneer de Duitsers het verwerken van het Nazi-verleden en het schuldgevoel eens een wat minder prominente plaats zullen geven. Ik legde uit, dat het huidige debat over Walser onderdeel uitmaakt van de nieuwe discussie over de verwerking van het verleden. De naam Walser hadden de studenten "wel eens gehoord".

Na afloop van het gesprek moest ik concluderen, dat het beeld over Duitsland onder jongeren aan het veranderen is. Voor de derde generatie van na de Tweede Wereldoorlog, speelt dat verleden een steeds kleinere rol bij de vorming van een beeld over Duitsland. De jongeren van nu zijn opgegroeid met het Duitsland 'na de *Wende*' en zijn dus veel meer van de Oost-West problematiek op de hoogte, dan van het oorlogsverleden. Tijdens het gesprek kwam vooral naar voren, dat Europa een steeds belangrijkere plaats inneemt in de beleving van jongeren. Er

heerst een zekere mate van antipathie jegens de Verenigde Staten, die als arrogant worden bestempeld. Daardoor is er meer sympathie voor Europa met al haar verschillende culturen. In dat perspectief wordt Duitsland ook steeds meer gezien: als onderdeel van één Europa met een rijk, cultureel verleden. Daarbij komt nog, dat Duitsland sinds de *Wende* behoorlijk veranderd is en zich op vele terreinen, o.a. kunst en cultuur, manifesteert tussen de andere grootheden op dit gebied. Zoals de makers van 'Cine*mania' zeggen "Duitsland is van nu".

Diana van den Broek is studente Duits aan de Universiteit Leiden en tevens medewerker op de redactie van het Duitslandweb van het Duitsland Instituut Amsterdam.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: https://duitslandinstituut.nl/artikel/2469/duitsland-is-van-nu-2